

KISDOBOS

A Magyar Úttörők Szövetségének gyermeklapja

1959. JÚLIUS VIII. ÉVF. 7. SZÁM

BARÁTOK BÉCSBEN

Kim Rak Cu, koreai és Rudi Frommer osztrák úttörő nagyon jó barátok voltak. Egész nap együtt jártak, el sem mozdultak egymás mellől. Pedig egyetlen szót sem értettek egymás beszédéből! Dehát ők nem is szerettek sokat beszélni. Elijesztették volna vele a halakat. Ugyanis szenvedélyes horgász volt mindkettő.

Magyarországon, a nemzetközi úttörőtáborban találkoztak. Már az első napon egymásra leltek. Megérkezésük után, amikor a többiek még csomagoltak, rendezgettek — ők azonnal kivonultak a Balaton partjára. Egyszerre értek a mólóra. Az ismeretlennek kijáró érdeklődéssel nézegették, méregették egymást — aztán, szinte egyszerre fedezték fel mesterségük címerét: a horgászbotot. Megtört a jég! Nagy üdvrivalgással rázogatták egymás kezét, magyaráztak kézzel-lábbal. Aztán letelepedtek egymás mellé a víz partjára, bevetették horgaikat. Úgy döntöttek, hogy a tábor lakóit hamarosan vendégül látják egy halvacsorán.

Már a negyedik napon hal ficánkolt mindkettőjük horgán. A koreai fiúé körülbelül tíz centiméter hosszú volt, Rudié se sokkal kisebb. És a nap folyamán még hasonló két halacskával örvendeztette meg őket a halászszerencse. El is helyezték őket körültekintő gondossággal egy fürdőkádban.

A halvacsorából mégsem lett semmi. Mert Kim Rak Cu és Rudi nem horgászott többé! Nem jutott rá idejük. Egész nap legyet fogtak, friss vizet hordtak kedvenceiknek, a már kifogott négy kedves, fürge halacskának.

A vakáció mindig rövid, hát még ha nemzetközi úttörőtáborban tölti az ember!

A bécsiek indultak elsőnek haza. Kim Rak Cu kikísérte barátját a vonathoz. Mindenki címet írt, nyakkendőt, jelvényt cserélt. Búcsúzkodtak a gyerekek. Ok ketten meg csak lekuporodtak egymás mellé a vonat lépcsőjére. Szó nélkül, megszokott mozdulattal, úgy, mint a Balaton partján szokták. Rudi csendesen szipogott, szégyenlősen maszatolta szét a könnyeit. Kim Rak Cu csak nyelt nagyokat és nagyfiúsan, barátian veregette Rudi vállát. Vigasztalta volna őt is, magát is.

Amikor indulásra mozdult a vonat és Rudi sírva fakadt, akkor jutott csak Kim Rak Cu eszébe: hisz ő meglepetést tervezett! Futott hát a vonat mellett, úgy hajtogatta, kiáltotta a nehezen megtanult német szót:

— Auf Wiedersehen, Rudi! Auf Wiedersehen...

Nem tudta, hallotta-e, megértette-e Rudi az ő baráti köszöntését?

*

Öt év múlt el azóta. Kim Rak Cu rádióműszerész egy új koreai üzemben. A kiváló ifjúmunkást VIT küldöttnek jelölték társai. Mindenki reá szavazott, mindenki úgy találta: megérdemli.

Bécsben lesz az idén a világ ifjúságának találkozója — ahogy szerte a világon nevezik: a Fesztivál. Kim Rak Cu első gondolata az volt: találkozik újra a barátjával. Mert nem felejtette el az osztrák kisfiút, sokszor gondolt rá igaz barátsággal. Nem leveleztek — nem értették egymás nyelvét —, de ő gondosan megőrizte Rudi címét. Meg a német tudományát, azt az egyetlen szót is. Rá is írta mindjárt egy szép koreai lapra:

— Auf Wiedersehen! — Festival, 1959.

Ha Rudi emlékszik még rá, biztosan megérti az üzenetét. Légipostával küldte Bécsbe.

És légipostával érkezett a válasz is: bécsi levelezőlap, Rudi írásával:

— Annyonghi! — Festival, 1959.

Koreai nyelven írta Rudi azt, amit ő németül: a viszontlátásra! Igaz barátok könnyen szót értenek.

NAGY KATALIN

MENNEK A VIT-RE

Bemutatjuk a Kisdobos olvasóinak Varga Jenőt és Lendvai Jenőt, a KISZ rajkózenekarának két legfiatalabb prímását. Egyikük tíz, a másik tizenkét éves. Szorgalmasan gyakoroltak egész nyáron, mert ők is mennek Bécsbe, a VII. Világifjúsági Találkozóra. Reméljük és kívánjuk, hogy sok sikerrel muzsikáljanak a Fesztivál városában, szerezzenek újra dicsőséget a magyar fiataloknak.

Kúti Judit rajza

ITT A KISDOBOS SZEMÉLYESEN!

BARÁTKOZÁS

Életünket mindenkor és mindenhol végigkíséri a barátkozás. Kezdődik azokon a sétákon, amelyeken édesanyánk még kocsiban tologatott a napfényen, vagy munka után az esti szürkületben, és megcsodáltuk a másik kocsiban üldögélő hasonló formájú kisembert. Az óvodások is barátkoznak, az iskolában pedig még inkább szükségünk van barátokra. Van, aki könnyen barátkozik, könnyen vész össze, van, aki kitűnő játszópajtást talál lány létére a fiúk között is, van, aki nehezebben barátkozik. Sokféle oka és változata lehet ennek, tudjuk ezt leveleitekből is. Sokat beszélgettünk már erről veletek az év folyamán, látogatásaink során.

Nyár van, vakáció! Az iskolapadokban szőtt barátságok még jobban kivirulnak, vagy rövid időre szünetelnek. Sok gyerek elmegy nyaralni, elszakad barátjától, de új barátságot köt a táborban, a nagymamánál, ahol nyaral, falun vagy városban. Aztán mindenki újra hazakerül, de a régi barátság mellett az új is fennmarad. Bővül baráti körötök.

Szükség van a barátokra? Igen.

Molnár Erzsike Képespusztáról azt írta még tavaly, hogy gondoljuk csak el, milyen lehet az élete egy tanyai kislánynak, mikor csak tizenöt ház van a környékükön. Idén márciusban már arról számolt be, hogy a levelező-barátság bizony sok változást hozott az életébe. Már nem fáj neki, hogy tanyán él. Minden héten kap levelet és el van foglalva a levelezéssel, levelező barátaival. Minden szórakozása az olvasás és a levelezés. Köszönet illeti ezért elsősorban legjobb barátnőjét, Kőfalvi Katalint, Csolnokról.

Ez csak egy példa a sok közül. Sorolhatnám tovább, hogyan kötött barátságot Danka Erzsi Hidasi Évával, vagy Juhász Sárika Kucskár Erzsivel, pedig sok-sok kilométerre laknak egymástól.

Mennyi sok gyereknek van igazi jó barátja, akivel együtt tanul, játszik... ki tudná összeszámolni? Írjátok meg ti magatok, hogyan tettetek szert jó barátra! Miben segítitek egymást? Sok olyan kislány és kisfiú ült közöttetek az iskolában, akinek nincs barátja, mert félénk, mert távol lakik az iskolától, vagy mert most került közétek. Figyeljetek fel rájuk is. A kisdobos ahol tud, segít; az úttörő igaz, hű barát.

Úgy gondolom, nem én beszélek nektek a barátkozásról, annak hasznáról és szépségéről, hanem titeket kérlek meg, írjatok nekünk személyes élményeitekről, véleményetekről. Akár egy kedves történetet, akár fejtegetést arról, milyennek képzelitek az igaz barátot, milyen a ti barátotok, vagy miért nincs barátotok? Lehet-e egyszerre több barátunk? Igaz-e a mondás: Madarat tolláról, embert barátjáról ismerni meg? Lehet-e jó barát az édesanya vagy édesapa? Ki lehet-e alakítani barátságot levelezés útján?

A legsikerültebb és legtanulságosabb levelekből folytatólagosan közlünk néhányat a Kisdobos „Olvasóink küldték" oldalán.

Várom leveleiteket!

Kisdobos

KISDOBOS

Felelős szerkesztő: Gergely Márta. Szerkesztőség: Budapest, VIII., Gyulai Pál u. 14.
Telefon: 335—718. Felelős kiadó az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat igazgatója. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a Posta Központi Hírlap Irodánál (Budapest, V., József nádor tér 1.) és bármely postahivatalnál. Előfizetési díj 1/4 évre 9,— Ft. Csekkszámlaszám: egyéni 61.253, közületi 61.066 vagy átutalás a MNB 47. sz. folyószámlájára.
Példányszám: 70 000.
Kossuth Nyomda, Budapest, V., Alkotmány utca 3. — F. v.: Lengyel Lajos igazgató
A címlap SZŐNYI GYULA munkája.

NAGY MESEMONDÓK

LEV TOLSZTOJ:

A két testvér

Elindult két testvér világot látni. Déltájban egy erdőbe értek, ledőltek pihenni. Amikor fölébredtek, látják — egy kő hever mellettük, a kövön valami írás. Kibetűzték, ezt olvasták:

„Aki ezt a követ megleled, menj tovább az erdőben, tarts egyenesen napkelet felé. Az erdőben folyó állja utadat: ússz át a túlsó partjára. Látsz majd egy anyamedvét a bocsaival: vedd el tőle a bocsokat és fuss, meg ne állj, vissza ne nézz, amíg egy hegycsúcsra nem érsz. A hegyen egy házat látsz, abban a házban megleled a szerencsédet."

Elolvasták a testvérek az írást. Azt mondta a kisebbik:

— Vágjunk neki együtt. Lehet, hogy úgy lesz: átússzuk a folyót, elérünk a bocsokkal a házig, s ott megleljük a szerencsénket.

Az öregebbik azt felelte:

— Én nem megyek az erdőbe a bocsokért, s neked se javallom. Először azért nem: senki se tudja, igazat mond-e az írás, talán csak csúfságból írták a kőre, s talán nem is jól olvastuk. Másodszor azért nem: még ha igaz is az írás, betérünk az erdőbe, meglep a sötét éjszaka, nem találjuk meg a folyót, eltévedünk. S ha megtaláljuk is, hogyan ússzuk át? Hátha sebessodrú, hátha igen széles? Harmadszor azért nem: ha átússzuk is, könnyű-e elvenni az anyamedvétől a bocsait? Szétmarcangol bennünket a medve, s ahelyett, hogy meglelnénk a szerencsénket, az erdőben leljük halálunkat. Negyedszer azért nem: ha el tudjuk is venni a medvétől a bocsait, nem tudunk pihenő nélkül felfutni a hegyre. Főleg pedig azért nem, mert nem mondja az írás, miféle szerencsét lelünk abban a házban. Lehet, hogy olyan szerencse vár ott, amilyent nem is kívánunk magunknak!

A kisebbik azt mondta:

— Nem úgy lesz az! Hiába csak nem vésték az írást a kőre! Aztán világos is az az írás! Próbáljuk meg! Először azért: mert semmi bajunk nem esik, ha megpróbálkozunk. Másodszor azért: ha mi nem megyünk, jön valaki más, elolvassa a kövön az írást, s megleli a szerencséjét, mi meg elszalasztjuk. Harmadszor azért: semminek sem tudunk örülni, amiért nem vesződtünk, meg nem dolgoztunk. Negyedszer azért: nem akarom, hogy azt higgye bárki is — megijedtem.

Azt felelte rá az öregebbik:

— A közmondás is azt tartja: aki sokat markol, keveset fog. Meg azt, hogy: jobb ma egy veréb, mint holnap egy túzok.

HAUSWIRTH MAGDA rajza

A kisebbik rávágta:

— Én meg azt hallottam: aki farkastól fél, ne menjen az erdőre. Meg azt, hogy: amit ma megtehetsz, ne halaszd holnapra. Én bizony elmegyek!

El is indult. Az öregebbik ottmaradt.

Alig lépett néhányat az erdőben a kisebbik testvér, megtalálta a folyót, átúszott a túlsó partra, ott nyomban rátalált az anyamedvére. Az éppen aludt. A kisebbik testvér felkapta a bocsokat, s futott a hegy felé, meg se állt, vissza se nézett. Amint fölért a csúcsra, emberek siettek fogadására, hintóba ültették, úgy vitték a városba, kikiáltották cárjuknak.

Öt esztendeig uralkodott a kisebbik testvér. A hatodik évben haddal támadt rá egy másik cár, egy hatalmasabb: bevette a várost, őt meg elkergette. A kisebbik testvér akkor megint nyakába vette a világot. Megkereste a bátyját.

Az egy faluban éldegélt, ha nem is nagy módban, de nem is szegényen. Megörültek egymásnak a testvérek, elmondták rendre az életük sorát.

Azt mondta az öregebbik:

— Látod, nekem volt igazam: én mindvégig csöndesen éltem, békében, te meg, ha cár voltál is, sok bajt láttál, sok rosszat éltél.

Ráfelelt a kisebbik:

— Nem bántam meg, hogy akkor szerencsét próbáltam — ha most rosszul megy is a sorom, legalább van mire emlékeznem, neked pedig még ennyid sincsen!

Madártávlat

1. Közhírré tétetik: — gyerünk tűzőrségbe!
Ámde aki szédül — az ne jöjjön mégse!
Pontosan száz lépcső vezet a toronyba,
Aki tovább lépdel, az lepottyan nyomba!

2. A torony ablakán tárjuk ki a zsalut!
Mint egy képeskönyvet, nézhetjük a falut.
Szép szőke határban vígan peng a kasza,
Dől, dől a gabona aranyos halmaza.

3. Ihol egy kéményen kelepel a gólya,
Emitt egy nagy szekér a főutat rója.
Mi a rakománya: árpa, rozs vagy búza?
Két szép ló a kocsit iparkodva húzza.

4. Amott szérűskertek... ott, lám, asztag épül:
Házak emelődnek gabonakévékbül.
Jobbra kombájn arat: cséplő dohog balra,
Alig győzünk nézni, most erre, most arra.

5. De a tekintetem — hopp! — megáll hirtelen,
Lent, alant az utcán vidám csapat terem.
Rigmusköszöntővel aratókhoz járnak,
Nótaszóval vágnak hetedhét határnak.

HEGYI FÜSTÖS ISTVÁN

SZŐNYI GYULA rajza

Aranybajszú ürgeherceg

Hajdan annyi ürge lakott a böszörményi síkon, hogy ha a csillagokat kiosztották volna közöttük, hét ürgére ha jutott volna egy-egy pirinyócska csillagocska.

Persze, annyi rengeteg ürge közé kellett egy-egy ürgepróféta is: mert milyen ország az a böszörményi ürgeország, ahol még egy megveszekedett ürgepróféta sincsen? Hogy miként lett ürgeországnak prófétája? Kiderül az is.

Élt ott egy nagyon-nagyon szegény ürge, de olyan szegény, hogy keservesen megbánta a napot, amikor a világra jött. Azért volt olyan rettentően szegény, mert nem volt meg benne a híres ürgetempó, hogy gyűjtögesse a szemet, hordozza egy csomóba, be a lyukba. Hanem csak lustálkodni, sütkérezni naphosszat, azt igen!...

Mégis utolérte a szerencse ezt a szegény, szerencsétlen ürgét. Egyszer, ahogy az üres gyomra korgó muzsikáját hallgatva, hasmánt kifeküdt a nyári verőre, szép nagy dárdabajusza elkezdett aranyosan csillogni a tüzes déli napsugárban.

— Né, az aranybajszú ürgeherceg! — álmélkodott egy tanyaszájú ürgeasszonyság.

S már hordta is a hírét a csodának.

És jöttek hozzá hódolni, és elhalmozták ajándékokkal a csodálatos ürgét.

Attól a naptól kezdve pedig mást sem csinált az aranybajszú ürgeherceg, csak kifeküdt a napra, hogy mindenki kedvére bámulhassa az aranyból való bajszát.

Csak alkonyatkor vonult vissza földalatti lakosztályába, mert jól tudta: csak addig van aranyból a bajsza, míg a nap rásüt. Azt meg kiváltképpen jól érezte, hogy annyit sem ér az ő prófétasága, mint a bolha fülén a pattanás.

De dicsősége nőtt magától, mint a dudva, míg végül az ürgék vezérükké választották a híres böszörményi tarlón, ezen fennkölt szavakkal:

Hős vezérünk, ürgeherceg,
oly lángész, hogy szinte serceg,
Jóba, rosszba, lyukba, csűrbe,
Követi őt minden ürge.

És ha valakit sokáig dicsérnek, beleszédül az elébbutóbb, mégha ember is, nemhogy ürge. Aranybajszú ürgeherceg lassan elhitte, hogy őt a böszörményi ürgebirodalom felkent uralkodójául jelölte a sors. Gőgös lett és fennhéjázó. Földalatti palotájában pedig annyi volt az összeharácsolt búza, hogy abból talán a világ valamennyi ürgenemzetsége jóllakott volna.

Hát történt, hogy egy kurta-furcsa szürke kis egér vándorlásai közepette elvetődött aranybajszú ürgeherceg palotájához. Nagyon éhes volt a kis egér, és egy kis alamizsnáért kuncsorgott ürgehercegnél, aki egy nagy vánkoson terpeszkedve, éppen kecses ürgehölgyek táncában gyönyörködött.

— Hihihi, hahaha — kacagott a vakmerő kérésen ürgeherceg, de akkorát, hogy a fő-udvari bajuszkefélő mester alig győzte utána simára boronálni az összekuszálódott bajuszát.

— Hát nem tudod, te szédült kis egér, hogy a hatalmas aranybajszú ürgehercegnek csak hozni lehet, vinni tőle soha?!

— Csak vigyázz — cincogott a kis egér — nehogy téged is megugrasson valaki egyszer!

— Olyan földi hatalom nincs, barátom! — szólt a hencegő herceg. — Tudd meg, ha én egyszer futni kezdek, hát valamennyi ürge, amelyik a böszörményi birodalomban lopkodja a búzát, az mind utánam ered. Mert erős esküvéssel megfogadták, követnek engem a pokolba is.

A kis egér megköszönte az útbaigazítást és éhségtől szédülő fejjel elsomfordált a nagyhangú herceg elől. De nem volt szerencséje, mert egyenesen egy nagy cirmos kandúr körmei közé szaladt.

— Ha nem bántasz, Cirmos — siránkozott a kis egér — mondok neked egy titkot, aminek még hasznát veheted.

— Halljuk — berzenkedett a kandúr.

— Van a híres böszörményi ürgéknek egy prófétájuk, az aranybajszú ürgeherceg. Ha az nekiszalad a világnak, valamennyi böszörményi ürge mind iszkol utána.

— Jól van! — Elengedte a kis egeret a kandúr. Nem is tette rosszul. Nem sok idő múltán futtában lihegte el a titkot Bodri kutyának, cserébe életéért, mert csúnyán megharagította valamivel és az hajszolta szegény Cirmost árkon, bokron, kerítésen.

A Bodrinak meg jobb barátja nem volt, mint fürgelábú Kiskondás, annak malacait hajkurászta nagy szakértelemmel. Elmondta hát Bodri a felfedezést, csak úgy, ingyért, semmiért, hűségből, barátságból.

— No, ha az ürge úrnak csak vinni lehet — pödörített egyet a bajuszán a Kiskondás —, viszek én neki egy lajt vizet, azzal öntöm ki a hercegi ürgét, hadd fürödjön egy nagyot, a pereputtya meg utána. Biztosan tudom, akárhol ütik fel a sátorfát, nem fogja őket Böszörmény visszaperelni.

Jól van. Befogta Kiskondás a kis szamarát a taligába, telemert egy nagy lajtot vízzel, aztán nekivágott az útnak. Megkérdezte az első ürgét, amelyik útjába akadt:

— Merre tanyázik az aranybajszú ürgeherceg őfelsége? Tiszteletemet tenném nála.

Az megmondta készségesen. És hogy szavam ne gyarapítsam, az a nagy lajt víz akkurát belefért ürgeherceg palotájába.

Ugrott is ki őfelsége, mint a béka. A szép bajsza csurgósra kókadt, úgy iramodott szegény neki a világnak. Közben visítozott, ahogy csak hercegi torkán kifért.

— Jön a világ vége, ürge,
Ki a lyukból, aki fürge!
Bajból futni sose szégyen,
Itt az árvíz Böszörményben!

Hát uramfia, aki még csődületet nem látott! A sok ürge esze nélkül futott az aranybajszú ürgeherceg után, ki a böszörményi ürgeparadicsomból, neki a vakvilágnak. Nem is látta őket többé senki.

De valahol csak elfáradhattak egyszer, ott pedig szerencsés népek laktak, mert foghattak annyi ürgét, hogy még a kiskutyákat is ürgebundába bújtathatták, ha kedvük tartotta. Böszörményben pedig csak a híre, neve maradt fönt a híres ürgevilágnak.

Debrecenben pedig ma is ürgevárosnak szokták nevezni Böszörményt. De csak Debrecenben. A böszörményiek nem szívesen emlékeznek a régi ürgenegyedre, és nem ajánlatos, hogy az ürgéket emlegesd, mert könynyen téged is úgy nekiugrathatnak a világnak, hogy sose találod meg az utat visszafelé.

FÜLÖP GYÖRGY

Fütty

Ha jókedvem van, füttyszóval
indulok sétálni reggel,
hunyorog, nevet a nap rám,
ágyából a szél is felkel.

Nyújtózik és fütyül ő is,
a nádat megzörgeti,
tóparton sétálunk ketten,
füttyszavam válasz neki.

Nyárfáról kisrigó néz ránk,
rákezdi együtt velünk,
— vidám a reggeli séta,
hármasban fütyülgetünk! —

GYŐRY D. BALÁZS

SZŰR-SZABÓ JÓZSEF rajzai

Kormos István: A kártyázó egerek

Hol volt,
hol nem,
messze, messze,
volt egy öreg ház padlásán
valahol két egerecske.
Egyik neve Zurrogi,
másik neve Zürrögi.

Igen szellős
volt a padlás,
s huzatos padláson nem jó,
nem az alvás,
hát az a két kisegér
szemét nem hunyta le éjjel,
sétált a padláson széjjel,
sétált hosszába-keresztbe,
a tetőn át égre lesve,
honnét besütött hozzájuk
a hold, az ezüst-fehér.

Zurrogi unatkozott,
Zürrögi ásitozott.
Hogyha már nem alszanak,
unatkozó két egerek
ugyan micsináljanak?

Azon az öreg padláson
volt játékuk épp elég —
Hintaló,
síp,
ócska labda,
azt hajítgatták magasra;
kócbaba,
kisustor,
csengő,
de elunta mind a kettő,
s igy szóltak két kisegerek:
— Ördögbe az unalommal,
megkukulunk ebbe még!

Azon az öreg padláson
volt egy teli zsák dió —
Kidöntötték:
zsuppsz, a földre!
Guritgatták tözörögve,
végül a diót elunva
panaszolkodának ujra:
— Nincsen ebbe semmi jó!
Azon az öreg padláson
kutakodtak szüntelen,
Zurrogi
egyik sarokban,
Zürrögi
másik sarokban
kutatgatta unalmában,
hogy ama öreg padláson
hátha még valami játék
megterem.

Végül im kártyára leltek —
No ezen egy jót nevettek,
olyan szép volt az a kártya;
akárhonnét nézegették,
nézegették,
méregették,
mindegyiken csuda-ábra.

Zürrögi
nagyot kiált:
— Zurrogi szomszéd,
vivát!
Kártyázgatni kellene,
és az idő,
héjha, komám,
az is jobban tellene!

Zurrogi ezt
zümmögi:
— Kedves szomszéd,
Zürrögi!
Ne szaporítsuk a szót,
számoljuk meg a diót.
Egyik fele enyimé,
másik fele tiedé;
azután jöhet a kártya,
mert igazat szóltál, szomszéd,
jobban megy az idő játszva!

Megszámolják a diót,
Zurrogi kap hét kilót,
Zürrögi is épp hetet.
No már játszani lehet!
Dióval fizet a vesztes,
zörgő diót kap a nyertes.

Leül a két kisegér —
Kétfelé osztva a kártya,
minden lapon
csuda-ábra,
szedegetik egyre-másra;
épp hogy a markukba fér.
Zurrogi kezd:
— Pirosat!
Zürrögi felel hegyesen:
— Adok én, komám, olyat!
Zurrogi szól:
— Makkot adj!
Lecsap Zürrögi egy lapot:
— Jó, csak bele ne szakadj!

Zurrogi kér:
— Zöldre zöldet!
Zürrögi kártyája csattan:
— Adok én, egy lapra többet!

Zurrogi szól:
— Van-e tök?
Zürrögi kiált utolszor:
— Van, de ezzel én ütök!

És ugyan igaza lett —
Mert elnyerte Zurrogitól,
elnyerte Zürrögi szomszéd,
el a hét kiló dióját,
el az utolsó szemet.

Héjha!
Volt sirás-rivás!
Volt Zurrogi panaszában
esenkedés és szidás.
Kérte vissza a diót,
de Zürrögi csak kacagta,
a diót zsákjába rakta,
nem adott vissza egy szemet,
nemhogy hét egész kilót.

Azóta nincs köztük béke —
Ott él az öreg padláson
messze, messze
két egérke:
veszekszenek nappal-éjjel,
sétálván bosszusan széjjel,
azon az öreg padláson
valamerre a világon.
Egyik neve Zurrogi,
másik neve Zürrögi.

ZÓRÁD ERNŐ rajza

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Kádas Izabella IV. oszt. kisdobosnak, Budapest.

Egyik leveledben írtad, hogy nincsenek barátnőid. Betegséged miatt csak a második félévben kezdtél kisdobosfoglalkozásokra járni, és ott jól érezted magad. Azóta bizonyára találtál már kisdobos társaid közül barátnőt, akivel megértitek egymást, együtt tanultatok és játszotok az iskolán kívül is. Ha még mindig nincs barátnőd, olvasd el a „Barátkozás" című írásunkat, azután írj nekünk és mi segítünk neked barátnőt keresni.

Kónya Klára VIII. oszt. kisdobosvezetőnek, Fegyvernek.

Itt mondunk neked köszönetet azért a lelkes, kitűnő munkáért, amellyel harmadikos kisdobosaiddal foglalkoztál. A Kisdobos márciusi számában írtunk Gyuri bácsi „Ujító" csokoládéevési társasjátékáról. Írod, nagy sikere volt kisdobosaid körében is. Kedves ötlet, hogy versenyre hívtátok ki a másik rajt találós kérdések megfejtésére. Javasoljuk a nyáron is működő kisdobos rajoknak, hívják ki egymást ilyenféle versenyekre, közmondások gyűjtésére is. Köszönjük, Klára, szép úttörő munkádat, sajnáljuk, hogy nem pártfogolhatod továbbra is a kisdobosokat, mert más városban folytatod tanulmányaidat.

Győri Iréne II. oszt. olvasónknak, Adácsra.

Panaszkodsz, hogy nem kaptál jutalomkönyvet, pedig jó volt a megfejtésed. — Talán azért nem, mert még csak másodikos vagyok? — kérded. A másodikosok is kapnak könyvjutalmat, ez nem akadálya a nyerésnek. Havonta több száz helyes megfejtést kapunk és csak húsz könyvet küldhetünk ki jutalmazásra. Légy türelemmel, küldd be szorgalmasan megfejtéseidet és rád is sor kerül majd.

Gyulai Margit III. oszt. levelezőnknek, Budapest.

Eddig minden bizonyítványod csillagos ötös volt még félévkor is. Megdicsérünk tanulmányi eredményedért, büszkék vagyunk rád. Leveleid külalakja változatlanul szép, és helyesírási hiba sincs benne soha. Köszönjük a fényképet, eltettük a szerkesztőség gyerekalbumába.

Jaksa Margit VI. oszt. tanulónak, Dömsöd.

Iskolátokban irodalmi szakkör működik tízes létszámmal, te is tagja vagy. Írod, hogy szakkörötökben érdekes foglalkozások vannak, mégsem szaporodik a szakkör tagjainak száma, mert a versírást rendszeresítettétek és sok gyerek ezért nem jár. A versírást erőltetni nem lehet. Azt javasolom, jövőre hagyjátok el a szakkörön a kötelező versírást és vonjátok be az érdeklődőket a kör irodalmi jellegű megbeszéléseibe, hogy minél többen megtanulhassák, hogyan kell és lehet pl. egy regényről elbeszélgetni, a főhőst jellemezni, a korszellemet ismertetni.

Ecsettel festett EMLÉKKÖNYVECSKE

Amikor az ember valami nagyon szépet, érdekeset vagy különöset lát, hall, olvas, úgy érzi, jó lenne, ha az a pillanat nem múlna el olyan gyorsan, mint a többi. Szeretné, ha megállna egy kicsit az idő, hogy tovább élvezhesse azt, ami annyira megragadta. Mert a múló szépség hamar kiröppen az emlékezetből; csak véletlenül, vagy talán soha többé nem merül újra fel.

Sokan úgy igyekeznek élményeiket elraktározni, hogy leírják, mások úgy, hogy lerajzolják, lefestik a történteket, látottakat. Az érdekes esemény, a szép táj képe azután mindörökre megmarad, s ahányszor előkerül, újból elgondolkoztat, elgyönyörködtet, felüdít.

Most, hogy befejeződött az iskolaév, te is jobban ráérsz, hogy megörökítsd mindazt, amit arra érdemesnek találsz. A rajzokat festményeket összegyűjtve ragaszd kék papírból varrt füzet alakú albumba, a legsikerültebbeket pedig keretezd be és függeszd a falra. A nyár örömei nem múlnak el nyomtalanul, élni fognak e kis művekben.

Felsorolunk néhány lefestésre kínálkozó témát, hogy lásd: életed minden mozzanatában találhatsz kedveset, szépet, olyat, amit kár lenne elfelejteni. Válaszd ki a sok közül azokat, amelyek a te életedhez legközelebb állnak, vagy amelyek legjobban megragadják képzeletedet, s máris vedd elő festőszerszámaidat. Ha kedved van hozzá, küldj képeidből nekünk is, talán tudunk a Kisdobos hasábjain helyet szorítani számukra. Az itt közölt képeket nézegesd meg, s gondolj arra, hogy sok gyerek a mi felhívásunk nélkül is rajzol, fest. Fogj tehát te is hozzá a magad és mások örömére.

Íme, az ígért képtémák: Önarckép. Én és a babám. Virágaim között. Segítek édesanyámnak. Hajókiránduláson. Gépjavítás (traktor, autó, kerékpár). Állatkertben (állatvásáron). Próbál a zenekar (vagy: zeneórán). Ünnepi felvonulás. Horgászunk. Szélvihar. Jegyet kér a kalauz. Nagymama a karosszékben. Javítják a járdát. Építkezés (épület, út, vasút, híd). Aratás. Birkanyírás. Kis szakácsok a táborban. Fagylaltozás. Jön a vonat, már jelzett. Sátorozás. Elég ennyi? Ha nem, találj ki magad kétszerannyit!

FERKAI LÓRÁND

Úttörőtábor. Kocsis József V. o. t. rajza, Pápa

Laufer Franciska, V. o. t. Budapest

Besenyi Zoltán VI. o. t. rajza, Karcag

Petőfi szülőháza. Végh János V. o. t. rajza, Diósjenő

Az én iskolám. Orbán Piroska VI. o. t. rajza, Mezőmegyer

HAJNAL

Eltűnt a hold s eltűnt az éjjel,
Domb, hegy és rónaság terült szerte széjjel.
Megcsillant a harmat fűvön és virágon,
Fölébredt a madár, énekel az ágon.
Mint börtönéből szabadult rab
Tündöklőn, fényesen megjelent a nap.
Mosolyogva tekint végig a tájon,
Mert minden az övé széles e világon.

STANDEISZKY ÉVA V. oszt. tan. Tarcsapuszta

Divinyi Tamás VII. o. t. rajza, Budapest

Homrogdon kigyúlt a villany. Juhász Ágnes VI. o. t. rajza

VONATOM

Van nekem egy
kis vonatom,
én azt soha
el nem rontom.

Játszom vele
nagyon sokat,
utaztatom
bábuimat.

Kis vonatom
pifeg-pöfög,
hegyen-völgyön
messze zörög.

KISS LÁSZLÓ, II. oszt. kisdobos

SZAKÁCSVERSENY

Hol volt, hol nem volt, valahol a gyémánthegyeken is túl, az óriás erdőtől nem messze a szép Nekeresdország. Ennek az országnak dús legelőin temérdek állatot legeltettek a király pásztorai, a parasztok beláthatatlan földeken vetették a gabonát, a városokban pedig szorgalmas mesteremberek dolgoztak.

A király fővárosában, Mirmidóniában, vidám élet folyt. Egymást érték a táncmulatságok, a lovagi tornák, a kocsiversenyek, mert csupa-csupa gazdag ember lakott a márványpalotákban, ablakaikon még a rácsok is aranyból voltak. De legszebb volt a király vörösmárvány palotája, amelyet égszínkék ruhába öltözött alabárdos darabontok őriztek éjjel-nappal. Csak úgy sürgött-forgott a sok udvari ember és a szolganép a palota udvarán és a hetvenhét teremben. Élt ebben a palotában sárgaruhás udvarmester, pirosruhás főkamarás, aranyruhás tárnokmester, asztalnok, pohárnok, konyhamester, étekfogó és szakács, hogy hamarjában meg sem tudnám számlálni őket. Hát még a sok egyéb udvari léhűtő hercegek, grófok, fővadász, főlovászmester, hogy az udvari gombkötőkről, borbélyokról és kengyelfutókról ne is szóljak.

Bizony nagylábon éltek Nekeresdország urai Mirmidóniában, huszonharmadik Rajmund király udvarában, merthát ő volt a huszonharmadik ilyen nevű király az elefántcsontból faragott trónon. Hej, jól is ment minden! A szegény nép dolgozott, a királyi udvarban pedig mulattak és belefáradtak a lakomákba, mivelhogy húsz fogást is készítettek a szakácsok egy-egy ebédre. Szép, kövér ember volt ez a huszonharmadik Rajmund, piros orcáin feszült a bőr, húsos ajka körül elégedett mosolygás ült, és derék pocakján megfeszült a vontarany karmazsinból varrt királyi köntös.

Történt pedig, hogy a palotában a királynő nevenapját ünnepelték. Rajmund király felesége, Berta asszony, boldog volt ezen a napon, mert a királytól vidraprémes tengerkék bársonyruhát kapott, amelyet aranyba foglalt griffkörmök díszítettek. Ott ült az egész udvar az óriási asztal mellett, a zenészek muzsikáltak, az asztalnok parancsára pedig hetvenhét étekfogó hordta az arany- és ezüsttálakon az ételt. Éppen a hetedik fogást hozták, őfelsége kedvelt ételét, a gyümölcsös lével leöntött bíberfarkot, amikor Rajmund király elsápadt, letette az aranyvillát és így szólt:

— Nincs étvágyam!

Dermedt csönd fogadta ezt a szokatlan kijelentést. Az urak ijedten tették le az ezüstvillákat, amelyekkel a hatodik fogást, a sült császármadarat bökdösték: mert nem illett enni annál az asztalnál, ahol őfelsége abbahagyta az evést. De ez mind semmi! Őfelsége ettől a naptól kezdve nem evett, csak fitymálta az ételt. Hej, szomorú napok következtek! Az étvággyal együtt odalett a király kedve is. Hiába jöttek a tudós doktorok, hiába itattak a királlyal csodaszereket, semmi sem használt.

— Nincs étvágyam! — mondogatta szomorúan.

Csak Berta királynő nem nyugodott. Addig pusmogott a sárgaruhás udvarmesterrel és a pirosruhás főkamarással, amíg ki nem sütötték, hogy mit kell tenni. Szakácsversenyt hirdettek országszerte. Ezer aranyat tűztek ki annak a szakácsnak, aki olyan ételt készít, amelyet őfelsége jóízűen elfogyaszt. Hej, jöttek is a szakácsok mindenhonnan! Sütöttek-főztek naphosszat, de csak nem tudtak olyan ételt főzni, amelyet a király megkívánt volna. Így ment ez napról napra, hétről hétre, őfelsége pedig csak sóhajtozott, és csak néhány kanálka tejbekását evett, hogy éhen ne haljon. A szakácsok búsan hagyták abba a munkát, a tudós doktorok is csak a szakállukat simogatták, és a fejüket csóválták. Az udvar is elcsendesedett, olyan szomorúság honolt a palotában, mintha gyászoltak volna.

Egy szép napon aztán darócruhás, nagydarab ember állt meg az égszínkék ruhát viselő darabont előtt, és így kezdte mondókáját:

— János vagyok, a favágó. Mondd meg odabent, hogy én tudok a felséges király gusztusára ebédet főzni!

A fődarabont csak a vállát vonogatta, de azért mégiscsak jelentette a dolgot az udvarmesternek, az pedig a királynővel és a főkamarással beszélt. Végül is úgy döntöttek, hogy behívják a favágót.

— Milyen ételt tudsz készíteni? — kérdezte a királyné.

— Tudok én sokfélét — felelte János.

— Akkor láss hozzá! — parancsolta a királyné.

— Megkövetem felségedet, de azt az ebédet csak otthon, az én kunyhómban tudom megfőzni.

— Merre van a kunyhód? — kérdezte kíváncsian a király, mert most már tetszett neki a legény merészsége.

— Az erdőn — felelte János. — Jöjjön hozzám vendégségbe, felséges uram.

Mit volt mit tenni, a király felkészült. Felvette vadászruháját, borjúbőr csizmáját, és megindult a favágóval. A palota udvarán előállt a hatlovas hintó, de János ekkor így szólt:

— Nem ülök hintóba, nem való az nekem.

— Jól van, menjünk gyalog! — felelte a király, és megindult János nyomában. A kíséret hosszú orral követte őket. De meg is bámulták őket a városban, mert még sohasem látták a királyt gyalogosan. Jó időbe tellett, amíg kiértek az erdőre. Ott állt János fakunyhója. A favágó bement, majd egy fejszével jött ki, és a király markába nyomta.

— Előbb fát vágunk a főzéshez — azzal nekiállt a már felfűrészelt fának, és aprítani kezdte. A király elmosolyodott, mert tetszett neki János, és hozzáfogott a favágáshoz. Csakhamar a dolmányát is levetette, úgy beleizzadt a dologba. A kíséret csak ámult-bámult, az urak egymásra néztek, egyik lábukról a másikra álltak, de szólani nem mertek.

— A görcsöt ki kell kerülni, felséges uram! — tanítgatta a királyt a favágás tudományára János.

Már esteledett, amikor a király megállt, megtörölte izzadó homlokát, és így szólt:

— Ehetnék, János! Mi lesz azzal az ebéddel?

— Szalonnát, hagymát és kenyeret adhatok — felelte. Azzal máris letarisznyázott és egy fanyelű öregbicskát nyomott a király kezébe. Huszonharmadik Rajmund pedig akkorákat nyelt az avas szalonnából, a kenyérből és a hagymából, hogy beszélni is elfelejtett közben.

Amikor jóllakott, nagyot szusszantott Rajmund király, és intett kincstárnokának.

— Fizesd ki az ezer aranyat ennek az embernek. Ő nyerte meg a szakácsversenyt! A kenyeret, szalonnát, vöröshagymát pedig ezennel udvari étellé nyilvánítom.

— A fejszéről se feledkezzék meg, felséges uram — mondta János. — Nyilvánítsa azt is udvari szerszámnak, mert hogy a munka hozta meg felséged étvágyát.

FEHÉR TIBOR

RÓNA EMY rajzai

Papírh… Dunán

Duna folyam széles hátán
Ilyen hajót sose vitt,
Papírhajó szeli büszkén
Ezüstöskék habjait.
De ez olyan papírhajó . . .
Elfér rajta bizonyos
Százhuszonöt úttörő
És ugyanannyi kisdobos.

Talán papirosból vannak?
Nem bizony! Mind eleven!
Tarisznyáznak, fagylaltoznak,
S ki nem eszik, énekel.
Csodálatba ejtik Vácot,
Verőcét, s még hét falut,
S hogy kikötnek Visegrádon,
Sok kíváncsi összefut.

— Láttunk már a Duna hátán
Gőzhajót és vontatót,
Motorosat, vitorlását,
De nem papírból valót!
Mondjátok meg lelketekre,
Ez a hajó csakugyan
Papirosból lenne? — Hát az
Bizonyos, hogy abból van!

Összeszedtünk sokszáz mázsa
Ilyen-olyan papirost,
Most jutalmul hajókázik
Úttörő és kisdobos.
Papírhajó a mi hajónk,
Láthatod és tudhatod,
Mi vagyunk a budapesti
Papírgyűjtő bajnokok!

MARTON ILONA

Elfelejtett JÁTÉKOK

PILINCKA Orsó alakú, középen jó hasas, a két végén pedig hegyesen elvékonyodó fadarab volt a pilincka. Lehetett úgy 8—10 centiméter hosszú. Leginkább seprűnyélből faragták. Egy lapos fával rávágtak a végére és a pilincka az ütéstől nagy ívben kicsapódott. Minden résztvevő addig üthetett, míg egyszer mellé nem ütött. Akkor a soron következő folytatta az ütögetést. Lehetett többszörözni is, ilyenkor azt számolták, hányszor tudja eltalálni az ütögető a pilinckát, mielőtt az a földre esne. A többszörözés érdekesebb, mint a távolütés, és szívesebben is játszották.

DIABOLO A lányok játéka volt. A diaboló a két hegyes végével érintkező, két kúphoz hasonló csavarmenetes fakorong. A játék kiegészítője egy kb. egy méter hosszú zsineg, melynek két végét hozzákötötték egy-egy fakanál hosszúságú fapálcikához. A játékos a két fapálcát fogva, ügyesen egyensúlyozva forgatta a diabolót a zsinegen. Sok türelemmel figurázni is lehet. Például: a hirtelen kifeszített zsinórral a magasba repítették és ugyancsak a zsinórral újra elkapták a diabolót, s már forgatták is tovább. Egy menet addig tart, míg a diaboló a földre nem esik.

CSIGA-BIGA Valamikor nagyon közkedvelt játék volt a csiga-biga. A játékcsiga fából faragott, kúp alakú, felső kerek részében néhány bevésett csavarmenettel. Erre a csavarmenetre tekerik az ostor madzagját. Mert egy jó, kenderkócos ostor is kell a játékhoz. Azzal lehet jól csapkodni és irányítani a csigát. A csigát hegyes végével a földre tesszük és a rátekert madzaggal ügyesen megpörgetjük, akkor aztán csak ostorozni kell, hogy forgásban maradjon. Aki ügyes, az arra terelheti ostorával a csigáját, amerre kedve tartja. A kislányok éppen úgy játszhatják ezt a játékot, mint a fiúk. Nagy kár, hogy a csiga-biga kipörgött a divatból.

KARIKA A vékony fakarikát egy pálcával ütögetve hajtották maguk előtt a gyerekek. Ügyes ütögetéssel arra terelheti karikáját a játékos, amerre akarja. Lehet vele fordulni, kanyarodni, sőt a karikát még ugratni is lehet. Valamikor, főleg vidéken, ha nem volt fakarika, megtette egy rossz, rozsdás hordóabroncs is. Az legalább még zörgött, csörömpölt is. Valamikor nem volt olyan gyerek, aki ne karikázott volna.

POLLACSEK KATALIN

LUKÁCS ÁGNES rajzai

TÖRD A FEJEDET!

Körbe-körbe

Ha a körbe-körbe rajzolt tárgyak kezdőbetűit egymás után leírjátok, egy mondatot kaptok. Azt is nektek kell kitalálnotok, hogy a mondat hol kezdődik!

Vízszintes: 1. Biztatás, 4. Óbor, 7. Főzni társa, 9. Fizetni kell, 11. Időmérő, 13. Táncot . . ., 14. Egy egészben kettő van, 15. Gyönyörű tavunk, 19. Makacs, 21. Sír, 23. MYJ, 24. Rossz kis gyereknek mondják, 25. Névelővel perzsa uralkodó, 27. Férfinév, 29. Érdekes hegy a Balaton mellett.

Függőleges: 1. Üresen hagyott szántóföld, 2. Balatoni bortermő község, 3. Egymás után következő betűk, 4. AN, 5. Fürdőhely, 6. Hegylánc a Szovjetunióban, 8. Balatoni üdülőhely, 10. Hajlít, 12. Szarvasfajta, 16. Lassú, lusta, 17. Rántottának való, 18. Kisázsiai nép, 20. Nem fiú, 22. Régi magyar szó, 24. Szovjet folyó, 26. Vesz ellentéte, 28. Ír helyett mondhatjuk.

Paca!!!

ves ali
So retettel k
ván minden
jót a irá u-
lásról
ba od
Laci

Laci levelezőlapjára rádőlt a tinta. Emiatt nem küldte el. Próbáljátok elolvasni, mit írt!

Betűrejtvény

H 1959 savanyú

Hol vagyunk?

ZÍSzÉGySBE

A gyönyörű kirándulóhely névtábláján minden betű helyett azt írtuk, ami az ábécében utána következik. Mi a község neve?

Megfejtési határidő: július 15.

A megfejtéseket a Kisdobos szerkesztőségéhez küldjétek (Budapest, VIII., Gyulai Pál u. 14.). Neveteket írjátok rá a levélpapírra, valamint azt is, hogy hányadik osztályba jártok. Az újságból ne vágjátok ki a rejtvényeket, de örülünk, ha lerajzoljátok. Könyvet csak azok nyerhetnek, akik valamennyi rejtvényünket megfejtik.

A májusi rejtvények helyes megfejtése:

Keresztrejtvény: Vízszintes: 1. Májusi eső. 8. Adó. 9. Bor. 10. Líra. 13. S. S. 14. Ivánka. 15. Nyár. 16. Is. 18. Kék. 20. Őzi. 21. Aranyat ér. Függőleges: 1. Mariska. 2. Ád. 3. Jolánka. 4. Sárkány. 5. Eb. 6. S. O. S. 7. Örs. 11. Íny. 12. AAR. 16. Izé. 17. Sír. 19. Ér. 20. Öt.

Takarékoskodj: Jancsinak 14, Pistának 16, Ferinek 20, összesen 50 forintjuk volt. **Kép- és betűrejtvények:** Orgonavirág, Hátizsák. **Mérleg rejtvény:** A mérleg serpenyőibe teszünk 2—2 kockát. Ha a mérleg egyensúlyban marad, a kimaradt kocka a könnyebb. Ilyenkor már egy méréssel eredményt kapunk. — Ha a mérleg kibillen, az egyik tányér felemelkedik, ebben van a könnyebb kocka. Ezt a két kockát tesszük a mérleg egyegy serpenyőjébe és máris látjuk, melyik a könnyebb.

A májusi rejtvények helyes megfejtéséért könyvet nyertek:

Bakonyi Mária, Vilonya — Benyák Jenő, Szombathely — Bognár Erzsébet, Szeged — Czitronyi Judit, Budapest — Csányi Csilla, Budafok — Dorber Miklós, Budapest — Forgách Ágnes, Taksony — Juhász Erzsébet, Inota — Katona Viktor, Boconád — Kiss Judit, Budapest — Kiss Katalin, Tiszafüred — Matus Veronika, Járdánháza — Mikulka Katalin, Sárospatak — Pálfi Nándor, Taksony — Póder József, Várpalota — Sári László, Budapest — B. Szabó Julianna, Tiszakürt — Szőllősi Márta, Dunakeszi — Tóth Júlia, Budapest — ifj. Villás István, Pécel.

Ára: 3,— Ft

KOVÁCS JÓZSEF VI. oszt. tan. rajza, Pápa